

Nr 298.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anslag till en central anstalt för pensionsförsäkringsärenden, pensionsstyrelsen; given Stockholms slott den 25 april 1913.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, under förutsättning att Riksdagen antager lag om allmän pensionsförsäkring,

dels, med godkännande av de i samma protokoll intagna förslag till avlöningsstat samt till allmänna villkor och bestämmelser för avlöningsförmånens å ordinarie stat åtnjutande, från och med år 1914 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till en central anstalt för pensionsförsäkringsärenden, pensionsstyrelsen, å 32,900 kronor,

dels för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1914 anvisa ett förslagsanslag av 543,100 kronor,

dels till avlöning av vissa tjänstemän i pensionsstyrelsen för tiden 1 september—31 december 1913 å extra stat för år 1914 anvisa 18,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1913 av tillgängliga medel utanordna beloppet;

dels ock medgiva, att av förslagsanslaget å extra stat för år 1914 Kungl. Maj:t må under år 1913 av tillgängliga medel utanordna 60,000 kronor.

Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 april 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSSVÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Pensionsstyrelsens uppgifter och ställning.

Enligt det förslag till lag om allmän pensionsförsäkring, som Kungl. Maj:t den 28 mars 1913 beslutit förelägga Riksdagen, skola de pensionsärenden, som i lagförslaget avses, handläggas dels av en för hela riket gemensam myndighet, benämnd pensionsstyrelsen, dels ock av särskilda pensionsnämnder i orterna. Grunderna för pensionsstyrelsens organisation och verksamhet skola enligt 3 § i nämnda förslag bestämmas av Konung och Riksdag. Dock innehåller redan det nämnda lagförslaget i nyssberörda § den bestämmelsen, att i behandling av besvärsmål eller, oberoende av besvär, av fråga om lagligheten av pensionsnämnds beslut skola deltaga, förutom den, av vilken ärendet föredrages, minst två av styrelsens ledamöter; och skall av dessa ledamöter åtminstone en hava fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domarämbete må nyttjas, varvid, om skiljaktiga meningar uppstå, skall gälla vad allmänna lagen stadgar angående omröstning till dom. I detta sammanhang må

erinras om, att enligt lagförslagets 28 § klagan över pensionsstyrelsens beslut ej må föras.

I lagförslagets 12 § stadgas, att de pensionsavgifter, som av de avgiftspliktige uppbäras, skola ingå till en fond, vilken förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och Riksdag. Den stora penningförvaltning, som uppkommer i samband med pensionsförsäkringens genomförande, är således fullt fristående från pensionsstyrelsen och kan därför, utan att försäkringsgöromålen i övrigt därav röna något inflytande, anförtros åt något av statens eller Riksdagens organ för dylika ändamål. Beslut i sådant avseende påkallas ej av årets Riksdag.

Då det varit av vikt att ej fördröja avslutandet av ålderdomsförsäkringskommitténs egentliga uppdrag att avgiva förslag till ålderdoms- och invaliditetsförsäkring, har den ganska invecklade frågan om ordnandet i detalj av pensionsstyrelsens organisation och sättet för dess verksamhet lämnats åsido i kommitténs betänkande. Frågan om denna organisations definitiva ordnande kan ej heller nu framläggas för Riksdagen. Utom det att härför lämpligen bör fordras någon tids erfarenhet av pensionsväsendet i verksamhet, inverka så många faktorer på denna fråga, att det måste anses mindre lämpligt att redan från början bestämma sig för en detaljerad organisation. I sådant hänseende må erinras om vad jag yttrade till statsrådsprotokollet den 22 mars 1912 i fråga om anslag till ett centralt ämbetsverk för sociala ärenden, att det syntes mig tämligen visst, att, huru än den blivande socialförsäkringens förvaltningsorgan kunde bliva ordnade, en gemensam sammanhållande myndighet måste bliva erforderlig. Kunde detta behov, fortsatte jag, tillgodoses inom ramen av den då till upprättande föreslagna socialstyrelsen, syntes detta vara lämpligt, icke minst med hänsyn till det framhållna önskemålet om socialförsäkringsfrågornas, jämte övriga sociala frågor, sammanhållande till en enhetlig organisation inom den högsta förvaltningen. Lika tydligt torde dock vara, erinrade jag vidare, att den direkta försäkringsverksamhet, som staten själv utövade och framdeles i väsentligt ökad utsträckning kunde komma att utöva på ett eller flera av socialförsäkringens olika områden, icke kunde förläggas till socialstyrelsen, utan måste handhavas av ett eller flera särskilda organ (försäkringsanstalter eller dylikt), till vilka ock under vissa betingelser ledningen och kontrollen över lokala, offentliga eller enskilda organ för verksamheten kunde komma att förläggas. Avgörandet av dessa frågor måste emellertid anstå, intill dess då pågående utredningar hunnit avslutas.

En av dessa utredningar på socialförsäkringens område, angående ålderdoms- och invaliditetsförsäkringen, föreligger nu; andra återstå där-

emot, i vilket hänseende jag särskilt må erinra om olycksfallsförsäkringslagens reformering och arbetslöshetsfrågan, båda under förberedande behandling, samt sjukförsäkringens komplettering eller omläggning, en fråga som härefter torde närmast uppkomma.

Vid fråga om nu förevarande pensionsstyrelsens organisation måste därför enligt min mening tillses, såväl att denna styrelse erhåller en för sin uppgift enligt förslaget till lag om allmän pensionsförsäkring lämpad organisation som att denna så lägges, att ovan framhållna synpunkter rörande enhetlighet och sammanhållning av de olika socialförsäkringsfrågorna icke varda trädde för nära. Socialstyrelsen blir på detta område, liksom på flertalet andra sociala områden, den myndighet som närmast får hand om lagstiftningen i ämnet, givetvis i intimaste samarbete med pensionsstyrelsen; förstnämnda styrelse bör också beredas tillräckligt inflytande på ordnande av pensionsstyrelsens statistik, vilken i så hög grad blir av betydelse för många andra sociala frågor bedömande. Jämväl i övrigt måste mellan socialstyrelsen och pensionsstyrelsen ett intimt samarbete äga rum, vilket torde få närmare fastställas genom av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter.

Pensionsstyrelsens organisation bör således enligt min mening icke nu bindas fastare, än att den framdeles med socialförsäkringsfrågornas utveckling kan inpassas i det system, som då efter omständigheterna må befinnas mest gagnande. Tilläventyrs kan tänkas, att en särskild nämnd eller överdomstol för slutlig prövning av besvärsmål i alla socialförsäkringsfrågor i framtiden blir erforderlig.

Om således av antydda skäl och andra sådana, för vilka ej nu torde vara påkallat att redogöra, pensionsstyrelsen bör organiseras så, att den icke lägger hinder i vägen för vinnande av den enhetlighet på socialförsäkringens område, som är av gagn och betydelse för hela denna viktiga gren av den sociala verksamheten, är det å andra sidan uppenbart, att de omfattande göromål, som åligga pensionsstyrelsen, kräva en betydlig förvaltningspersonal och att däri någon inskränkning av betydelse icke kan ske, huru än denna styrelse infogas i administrationen.

Vid den organisation av pensionsstyrelsen, som nu bör föreläggas Riksdagen till antagande i samband med lagförslaget om allmän pensionsförsäkring, synas allenast böra ifrågasättas de förfoganden, som äro nödiga, på det att styrelsen må kunna träda i funktion vid lagens ikraftträdande eller, på sätt jag längre fram skall beröra, redan någon tid därförut. Uppenbart är för en var, att just under de första åren av styrelsens verksamhet dess arbete måste bliva synnerligt omfattande och maktpåliggande, enär det då gäller att organisera hela den vidlyftiga försäkringsapparaten.

För vinnande av kännedom om de beräkningar av kostnaderna för pensionsstyrelsen och dess verksamhet samt övriga omkostnader, som ålderdomsförsäkringskommittén räknat med, ävensom för erhållande av en allmän översikt av den tilltänkta organisationen har jag vänt mig till kommitténs ordförande, regeringsrådet Lindstedt, som härom lämnat följande promemoria:

P. M. av
regeringsrå-
det Lindstedt.

Det är naturligtvis mycket svårt att ens approximativt angiva de sannolika kostnadsbeloppen i sin helhet för allt vad som kan räknas såsom omkostnader vid den ifrågasatta pensionslagens tillämpning. I fråga om uppskattningen av den å statsverket belöpande andelen i omkostnaderna synas dock svårigheterna vara mindre än beträffande kommunernas utgifter, vilka ju till stor del komma att regleras efter varje kommuns särskilda förhållanden.

Enligt erfarenheten från Tyskland, där invalidförsäkring för lönarbetare under mer än 20 år varit i kraft, utgjorde totalkostnaden under år 1910 så gott som jämt 19 miljoner kronor (utom för det även andra försäkringsgrenar omfattande riksförsäkringsämberbet, dragande en kostnad av omkring 2 1/2 miljoner), och då antalet försäkrade uppgick till 16 1/2 miljoner, erhålles en total administrationskostnad för varje försäkrad av omkring kr. 1.15. Ville man tillämpa detta resultat å den föreslagna svenska försäkringen med omkring 2,600,000 försäkrade, skulle man komma till en summa av 3 miljoner kronor, däri då även inräknade kostnaderna för den lokala administrationen.

Man har emellertid anledning antaga, att en del av dessa kostnader hava sin grund i den säregna beskaffenheten av den tyska organisationen. På grund därav att försäkringen handhaves av mer än 40 särskilda anstalter, bliver antalet tjänstemän större än som eljest varit behöfligt. Sälunda hade man år 1910 inom dessa anstalter t. ex. omkring 3,000 högre och lägre tjänstemän, oaktat de statistiska och försäkringstekniska arbetena till stor del handhavas av riksförsäkringsämberbet.

Även om man utgår från tyska förhållanden, synes det därför som om, därest man har att göra med allenast en centralmyndighet, förvaltningskostnaderna skulle kunna reduceras redan genom en minskning av tjänstemännens antal. Då samtliga avlöningar i Tyskland (oberäknat utgifterna för riksförsäkringsämberbet), uppgingo till omkring 8 miljoner, motsvarande 1,300,000 kronor för Sverige, skulle härigenom en avsevärd besparing kunna göras. Vidare måste de till 1 1/2 miljoner, motsvarande, enligt beräkning för varje försäkrad, omkring 250,000 kronor för vårt land, uppgående kostnaderna för lokaler och inventarier kunna nedsättas. Därjämte beräknas för Tyskland omkring 4 1/2 miljoner kronor för de med märkesystemet förbundna utgifter, motsvarande omkring 700,000 för vårt land. Om nu också häremot enligt det svenska förslaget svara kostnader för obetalda pensionsavgifters indrivande m. m., torde dock motsvarande post kunna väsentligt nedbringas vid det svenska förslaget tillämpning. Den omständigheten, att penningförvaltningen är anförtrodd åt de särskilda anstalterna, torde även få tagas i betraktande vid bedömande av de relativt höga administrationskostnaderna.

Redan av dessa nu antydda olikheter mellan den tyska och den föreslagna svenska försäkringen beträffande administrationen torde man kunna draga den slutsatsen, att omkostnaderna för den svenska försäkringen böra kunna ställa sig ej oväsentligt billigare än för den tyska försäkringen. Å andra sidan skulle dock den omständigheten, att vid den svenska försäkringen ej endast invaliditeten utan i många fall även pensionstagarens inkomst måste bli föremål för bedömande, kunna verka till ett fördyrande av administrationen, därest man ej, såsom i förslaget antagits, kunde

förutsätta, att det härför erforderliga arbetet kunde anförtros åt kommunala nämnder, som skulle utses för mindre distrikt och vilkas arbete därför i regel ej skulle bliva så betungande, att särskilda arvoden bleve erforderliga.

Beträffande de direkta *kostnaderna för statsverket* erinrar jag först om vad som i Del II pag. 234 och följande av kommittébetänkandet anförts rörande omfattningen av de centralförvaltningen, här närmast pensionsstyrelsen, åliggande göromål.

Bland dessa göromål intager *penningförvaltningen* en fristående ställning, då ju denna förvaltning även kan anförtros åt annan myndighet än pensionsstyrelsen. De härför erforderliga omkostnaderna har jag ej upptagit i nedan anförda beräkning.

Ej heller har jag särskilt beräknat kostnaderna för allt vad som kan rubriceras såsom *postporto*, då det ju här väsentligen handlar om kostnader, som väl träffa pensionsverket gent emot postverket, men för staten endast bliva verkliga kostnader i den mån nya arbetskrafter eller ökade arvoden påkallas. Enligt postsparbankens afgivna utlåtande skulle dylika kostnader, under en tid framåt, ej uppgå till högre belopp än att de kunna inrymmas i den allmänna posten »*expenser m. m.*».

De huvuduppgifter, som skulle tillkomma *pensionsstyrelsen*, torde därför, om man bortser från penningförvaltningen, kunna sammanfattas under följande rubriker:

- 1) pensionsärendenas behandling och avgörande;
- 2) bokföringen av erlagda pensionsavgifter och utgående pensioner;
- 3) statistiska och försäkringstekniska arbeten;
- 4) övervakandet av försäkringens genomförande i orterna jämte behandling av besvärsmål m. m.

Beträffande den första frågan eller frågan om *pensionsärendena* är kännedomen om det *årliga antalet ansökningar* ävensom deras beskaffenhet av betydelse. På grund av lagförslagets bestämmelser har man därvid att särskilja tvenne olika slag av pensionsansökningar, nämligen dels ansökningar rörande pension på grund av erlagda avgifter och dels ansökningar om pensionstillägg och understöd. Ehuru båda slagen av pension ofta äro förenade, och ansökningen i sådana fall kommer att omfatta båda slagen på en gång, torde det dock, för överskådlighetens skull, här vara lämpligast att avhandla vardera slaget av pension för sig, särskilt som villkoren för pensions erhållande äro olika i de båda fallen.

Såsom villkor för erhållande av *avgiftspension* stadgas, förutom att pensionsavgifter skola hava blivit erlagda, endast invaliditet eller uppnådda 67 år. Invaliditetsfrågan avgöres i första hand av vederbörande pensionsnämnd, och åldersgränsen 67 år styrkes, i de fall, i vilka därom är fråga, genom prästbevis. Angående erlagda avgifter föras inom centralförvaltningen erforderliga anteckningar. Behandling av ärenden av dylikt slag torde därför i regel ej kräva synnerlig tidsutdräkt.

Antalet årligen inkommande ansökningar om avgiftspension uppgår högst till antalet nyblivna invalider jämte antalet årligen i åldern 67 år inträdande aktiva personer. Efter 1907 års förhållanden och under förutsättning av försäkringens fulla utveckling erhåller man för antalen pensionsansökningar av förevarande kategori följande siffror:

	Man.	Kvinnor.
Årligen nya invalider under 67 år	13,700	19,400
Aktiva om 67 år, årligen (tab. 19)	8,000	6,500
Summa	21,700	25,900

eller tillsammans runt 48,000 ansökningar om avgiftspension.

Vad åter *pensionstilläggen och understöden* angår, utgå dessa allenast till personer, som äro invalider (oberoende av åldern) och vilka äga mindre inkomst än 300 kronor för man och 250 kronor för kvinna. Beträffande inkomst av naturaförmåner gälla därvid särskilda bestämmelser.

I dessa fall är visserligen invaliditetsprövningen vanligen, i sammanhang med bestämmande av avgiftspension, undangjord i fråga om personer under 67 år, men återstår för äldre personer samt för dem, som endast söka understöd, men i följd av nödvändigheten att pröva inkomstuppgifterna kunna dessa ärenden i vissa fall erfordra en mera ingående behandling än ärenden rörande avgiftspension.

Av antalen årligen nyinträdande invalider nämligen:

	Män.	Kvinnor.
Årligen nya invalider över 15 år	19,500	24,200
Nyttillträdande invalider vid 15 år	500	500
Summa	20,000	24,700

skulle dock endast en del nämligen omkring en tredjedel av männen och hälften av kvinnorna, eller omkring 7,000 män och 13,000 kvinnor, eller tillsammans 20,000 personer årligen ansöka om *pensionstillägg eller understöd*.

Härtill kommer vidare antalet av dem, som *ansöka om höjning av förut beviljade belopp*. För att erhålla en uppskattning av detta antal, har jag utgått från förhållandena i Köpenhamn vid motsvarande tillämpning av den danska lagen. Under vart och ett av de senaste 10 åren hava därstädes av de personer, som redan erhållit understöd, i genomsnitt ungefär *en tredjedel* ansökt om förhöjning av understöd. Därest man tillämpade denna erfarenhet i fråga om alla de 258,000 pensionärer, som enligt kommitténs förslag torde motsvara försäkringens fulla utveckling år 1907, skulle man komma till ett antal av 80 à 90,000 dylika ansökningar. Då emellertid understödsbeloppen, i motsats till förhållandet enligt den danska lagen, i kommitténs förslag äro begränsade till vissa maximibelopp, inskränka sig sådana ansökningar till dem, som icke kommit i åtnjutande av dessa maximibelopp, och då dessa personers antal kan uppskattas till omkring 43 % av hela antalet understödda, skulle man årligen hava att vänta omkring 40,000 *ansökningar om pensionsförhöjning*.

Hela antalet ansökningar rörande pension skulle således, om ansökningar rörande avgiftspension och pensionstillägg även beträffande samma person anses såsom två skilda ansökningar, uppgå till omkring 110,000, motsvarande 1907 års förhållanden och försäkringens fulla utveckling.

Kostnaderna för statsverket bero nu i väsentlig mån på det sätt, efter vilket avgörandet av dessa ansökningar anordnas. Av hela det nämnda antalet kan man antaga, att omkring $\frac{9}{10}$, efter den föregående prövningen genom pensionsnämnderna och ombuden, i huvudsak äro rena expeditiönsärenden och endast undantagsvis giva anledning till ändring av underinstansens beslut. Angående $\frac{1}{10}$ av ärendena måste man däremot antaga, att besvär anförts från något håll, antingen från sakägaren själv eller från ombud eller nämndens ordförande, eller att målet i överinstansen befinnes tvistigt.

För att nedbringa arbetet med alla dessa pensionsärenden till det minsta möjliga, har jag nu tänkt mig, att ansökningar tillhörande den stora massan mera enkla

mål skulle kunna avgöras av tvenne tjänstemän sålunda, att varje mål föredrages av en första gradens tjänsteman (revisor eller aktuarie) inför en tjänsteman av tredje graden (byråchef eller råd). En dylik föredragande skulle då hava att förbereda omkring 50 enkla mål i veckan, och skulle alla dessa mål kunna avgöras på en föredragningsdag av honom och den högre tjänsteman, inför vilken målet föredrages. Räknar man för varje sådan högre tjänsteman 4 arbetsdagar i veckan för dylika måls handläggning, kommer på hans andel 200 enkla mål i veckan, föredragna av 4 föredragande. Förutom dessa 50 mål, som för varje vecka skulle av envar av de föredragande tjänstemännen förberedas, skulle därjämte å dem fördelas de mera tvistiga målen, till vilka jag då även räknar sådana mål, där fråga om ändring först vid målets föredragning uppkommit, utan att från sakägaren eller ombudet anmärkning blivit gjord.

Varje sådant tvistigt mål föredrages å en femte arbetsdag i veckan inför tvenne av de högre tjänstemännen, varvid bör tillses, att åtminstone en av de tre tjänstemän, som handlägga målet, äger domarkvalifikation (3 §).

En dag i veckan skulle slutligen vara avsedd för behandling av allmänna ärenden och av andra besvärsmål samt av sådana pensionsärenden, som finnas vara av synnerligen tvistig beskaffenhet och därför böra göras till föremål för en allsidigare prövning.

Det har därför synts mig, som om för behandlingen av pensionsmålen vid försäkringens fulla utveckling (1907) skulle erfordras omkring 10 tredje gradens tjänstemän med omkring 40 föredragande inom första gradens tjänst. Emellertid är det icke allenast möjligt utan även sannolikt, att under försäkringens fortgång, efter allt större erfarenhet och rutin, ärendena kunna behandlas ännu raskare och av något mindre antal arbetskrafter än här tillsvidare antagits.

Förutom pensionsärendena och övriga mål av ovan antydd beskaffenhet tillkommer den vidlyftiga bokföringen av erlagda pensionsavgifter och utgående pensioner, de statistiska och försäkringstekniska utredningarna ävensom övervakandet av försäkringens genomförande i orterna. Härför erfordras minst ytterligare tre tjänstemän med byråchefs tjänst och avlöning förutom ett antal underordnade tjänstemän, vilka även i dessa fall ej torde erfordra högre ställning än som tillkommer första gradens tjänster. För den vidlyftiga skriftväxlingen erfordras minst två sekreterare jämte biträden.

Särskilt för utförande av de statistiska och försäkringstekniska utredningarna, framför allt för genomförande av kortsystemet i fråga om de försäkrade och pensionärerna, måste ett betydande antal biträden anställas, vilka dock till största delen kunna utgöras av kvinnliga tjänsteinnehavare med ett begynnelsearvode av 1,200 kronor. Dessutom erfordras ett mindre antal tjänstemän av första graden såsom chefer för avdelningar av dessa biträden.

Förutom vaktbetjäning och expenser av olika slag synes man även böra vara betänkt på att, såsom vid vissa andra statens verk numera är fallet, tillsätta tvenne *fullmäktige* med ungefär samma befogenhet som t. ex. i fråga om socialstyrelsen, dock att, då dessa fullmäktiges göromål i förevarande fall även torde böra utsträckas till att övervara ett begränsat antal föredragningar av pensionsmål och dylikt, för deras uppdrag lämpligen synes böra bestämmas ett årligt arvode av åtminstone 3,000 kronor för en var av dem. Huruvida och i vilken utsträckning därjämte bör påtänkas inrättandet av ett särskilt *råd* torde för närvarande kunna lämnas utom beräkningen, då kostnaderna härför ej synas böra bliva större än att de kunna inbegripas i summan för allmänna utgifter.

Att närmare än nu skett ingå på frågan om det definitiva ordnandet av den ifrågasatta pensionsstyrelsens organisation synes mig ej lämpligt, då denna organisation i allt fall, i betraktande av ärendenas stora antal och svårigheten att överskåda den blivande verksamheten i sin helhet, ej nu torde kunna med någon säkerhet angivas, utan har jag härmed endast sökt att erhålla en ungefärlig föreställning angående antalet av de tjänstemän och om de kostnader, som skulle erfordras i framtiden.

Jag sammanställer här nedan huvudposterna i den enligt de antydda grunderna antagligen erforderliga framtida staten för ämbetsverket i fråga:

	Lön eller arvode m. m.
1 chef.....	15,000 kronor.
13 tjänster av tredje lönegraden à 8,100 kronor	105,300 »
2 » » andra » à 5,800 »	11,600 »
50 » » första » à 4,000 »	200,000 »
100 kvinnliga biträden à 1,200 kronor	120,000 »
2 fullmäktige à 3,000 kronor	6,000 »
Övriga utgifter av olika slag, till en del oberäknliga	342,100 »
	<hr/>
	Summa 800,000 kronor.

Emellertid gäller det nu närmast att erhålla en föreställning om de arbetskrafter, som erfordras under de allra första åren av verksamheten, och särskilt om beloppet av det anslag, som av innevarande års Riksdag bör äskas för ändamålet.

Vad då först beträffar de för behandling av pensionsärenden erforderliga arbetskrafterna, äro de tydligen i avsevärd mån beroende på de blivande övergångsbestämmelserna. Sålunda skulle, därest kommitténs förslag i detta hänseende bleve antaget, endast omkring 16,000 pensionsansökningar vara att förvänta under år 1914. I verkligheten torde man dock även under denna förutsättning böra räkna med ett ej obetydligt högre antal ansökningar.

Genomförandet av det förslag i förevarande hänseende, som av Kungl. Maj:t förelagts Riksdagen, torde höja antalet pensionsansökningar till omkring 50,000. Och skulle genom övergångsbestämmelserna pensioneringen från början erhålla en sådan omfattning, som t. ex. förutsättes i herr Brantings särskilda yrkande, måste man år 1914 räkna med minst 80,000 ansökningar. Utsträcker lagens omfattning från början till ett så stort antal befintliga invalider, blir således antalet pensionsansökningar första året högst betydligt, vartill kommer, att man då ännu ej yunnit tillräcklig erfarenhet för ett riktigt bedömande av de olika fallen, varigenom målens behandling måste bli ännu mera tidsödande än under mera normala förhållanden.

Vid denna osäkerhet beträffande vad som i förevarande avseende kan komma att bestämmas, synes det lämpligt att för det första året (1914) ej på stat uppföra flera befattningar än som i varje fall bliva erforderliga.

Regerings-
rådet Lind-
stedt.

Beträffande under de första åren erforderlig tjänstepersonal har regeringsrådet Lindstedt meddelat, att, under antagande av en organisation av den ungefärliga beskaffenhet han i ovanintagna promemoria antytt, redan från början skulle erfordras, förutom chefen, åtminstone 4 ledamöter (tredje gradens tjänstemän) av styrelsen för pensionsärendenas behandling. Förutom dessa fyra tjänstemän skulle erfordras ytterligare minst två avdelningschefer för handhavandet av de statistiska arbetena och för övervakandet av försäkringens handhavande i orterna. I fråga om sekreterargöromålen krävdes tydligen från början minst två sekreterare. För beredningen av pensionsmålen behöves, motsvarande de fyra härför avsedda tjänstemännen av tredje graden, minst 16 tjänstemän av första graden (revisorer eller aktuarier). Härtill komme ytterligare minst 9 dylika tjänstemän för registratorsgöromålen och såsom närmaste biträden åt cheferna för dessa avdelningar.

Tillika har Lindstedt anmärkt, att i fråga om det stora flertalet av samtliga dessa tjänstemän i början, innan verksamhetens omfattning hunnit bliva fullt klar, ej borde bestämmas allt för begränsade uppgifter. Sålunda torde det just under det första året vara nödvändigt att kunna använda de disponibla arbetskrafterna på det sätt, som närmast svarade mot pensionsanstaltens verksamhet under detta första år med dess i många avseenden osäkra förhållanden. I den mån sådant bleve möjligt med hänsyn till de egentliga arbetsuppgifterna, skulle således i händelse av behov även de tjänstemän, vilkas arbetsområde sedermera skarpare begränsades och vilkas arbetskraft egentligen vore avsedd för verkets övriga ändamål och behov, under den allra första tiden, om så bleve nödvändigt, kunna disponeras för den då närmast liggande uppgiften att avgöra och expediera de inkomna pensionsansökningarna.

Till nu omnämnda tjänstepersonal behöfve läggas 1 förste vaktmästare och 2 vaktmästare.

Härförutom erfordrades 2 fullmäktige samt ett avsevärt antal befattningshavare för diverse olika göromål av enklare beskaffenhet, vilka senare torde kunna besättas med nästan uteslutande kvinnlig personal. Att för närvarande angiva något antal av sådana befattningshavare vore ej möjligt. Under början av år 1914 torde kanske ett antal av 20 vara tillräckligt, medan under senare hälften av året man behöfve räkna

med omkring 100. De kvinnliga biträdenas huvudsakliga verksamhet skulle avse bokföringen samt statistisk bearbetning. För förstnämnda ändamål borde uppmärksammas, att arbetet för statistik kort och böcker i början bleve vida mer omfattande än vad sedermera, när det endast komme att gälla komplettering av föreliggande material, skulle bliva fallet. Uppmärksammas borde också, att de för statistiken rörande de avgiftsbetalande personerna erforderliga arbetskrafterna ej skulle behöva tagas i anspråk förr än under senare hälften av år 1914, och även detta endast under förutsättning att man för statistik kortens uppställande ej skulle avvakta den tidpunkt, då listorna över avgiftsbetalningarna först under 1915 inflyta, utan redan vid mitten av år 1914, efter anskaffande genom pensionsstyrelsens försorg av nödiga avskrifter av taxeringsnämndernas då uppgjorda förteckningar, kunna påbörja detta vittomfattande arbete. För avlönande av nu angivna biträden, för sedvanliga expenser m. m. ävensom för tryckning av formulär, pensionsbrev, statistik kort och för lokalhyra m. m. syntes ett anslag av omkring 400,000 kronor för år 1914 böra beräknas. Med hänsyn till en del ovissa och oberäkneliga omständigheter borde dock detta anslag givas förslagsanslags natur.

För egen del får jag anföra följande. Med hänsyn till förevarande verks natur synes mig böra övervägas, huruvida icke avvikelser från de för centrala verk vanliga normerna i avseende å löner och tjänsteställning för tjänstemännen böra i mer eller mindre mångt äga rum. Verksamheten inom pensionsanstalten är av säregen beskaffenhet; såsom prövande i sista instans frågor av betydelse för den enskilde, måste anstalten utrustas med för detta ändamål fullt kvalificerade krafter; i avseende å en hel mängd andra göromål fordras närmast noggrannhet, uppmärksamhet och intresse, men knappast särskild utbildning. Är det i allmänhet av betydelse, att överkvalificerad arbetskraft undvikas i statsförvaltningen, måste detta särskilt vara att beakta, när det gäller att skapa ett nytt verk av förevarande art, därinom en betydande personal erfordras och för vars upprätthållande stora kostnader påkallas från det allmännas sida. Jag anser därför, att särskild försiktighet bör iakttagas med avseende å uppförande av tjänstemän å ordinarie stat. Vidare vill jag uttala, att, när jag här nedan antyder, huru de medel, som behöva begäras å extra stat för pensionsstyrelsens upprätthållande närmast under år 1914, skulle kunna, vidkommande avlöningar till olika tjänstemän, disponeras, därmed icke får anses givet något som helst på hand angående dessa tjänste-

Departements-
chefen.

mäns löner och tjänsteställning vid en definitiv organisation. En sådan organisation kan först framläggas om ett par år, när erfarenhet vunnits. Tilläventyrs skall det också befinnas lämpligt att därförinnan lämna löneregleringskommittén tillfälle att granska ett slutligt förslag till lönestat.

Vidkommande först *chefen för verket* anser jag, att med hänsyn till hans synnerligen omfattande och maktpåliggande befattning en avlöning av 15,000 kronor kan anses skälig. Det gäller att till denna befattning söka förvärva en man, som äger framstående erfarenhet på hithörande områden och prövade administrativa egenskaper. Valet bland dylika män torde vara ganska begränsat. I så väsentlig grad beror hela försäkringens framgång och införande i de rätta hjulspåren på chefen, att staten, även med något större uppoffring än som eljest plägar vara vanlig med avseende å chefsposten på en del andra områden, bör försäkra sig om att till förevarande viktiga förvaltningsgren kunna vinna den rätte mannen. Av det föreslagna arvodet torde 10,500 kronor bära anses som lön, 3,500 kronor såsom tjänstgöringspenningar och 1,000 kronor såsom ortstillägg. Beträffande chefens benämning torde för närvarande särskilt beslut icke påkallas.

Då det knappast kan förväntas, att lämplig chef kan förvärfvas, om befattningen icke redan från början uppföres å ordinarie stat, anser jag en sådan anordning nödig.

Beträffande härefter de 4 ledamöter av styrelsen, som regeringsrådet Lindstedt anser redan från början bära anställas för pensionsärendenas handläggning, finner jag för min del, att för närvarande allenast två torde behöva uppföras å ordinarie stat. Av dessa torde allenast för en bära fordras juridisk utbildning. Vidkommande dessa ledamöters avlöning synas de nu för hovrättsråd gällande bestämmelser bära tills vidare vinna tillämpning. Enligt gällande lönestat åtnjuta hovrättsråden en begynnelselöen av 7,000 kronor, därav lön 4,500 kronor och tjänstgöringspenningar 2,500 kronor, jämte 3 ålderstillägg efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring å respektive 500 kronor, 600 kronor och 600 kronor. Efter 15 år komma dessa tjänstemän i pensionsstyrelsen att uppnå en lön av tillhoppa 8,700 kronor eller samma löneförmåner, som de centrala verkens byråchefer i allmänhet åtnjuta efter 5 år.

De tvenne andra ledamöter, som enligt regeringsrådet Lindstedts mening erfordras för pensionsärendens handläggning, av vilka en torde

böra innehava juridisk utbildning, lära tillsvidare icke behöva uppföras å ordinarie stat.

De två ledamöter av styrelsen, vilka likaledes enligt Lindstedts mening närmast skulle handhava statistiska arbeten och övervakandet av försäkringens handhavande i orterna, synas icke heller behöva nu uppföras å ordinarie stat.

Redan från början erfordras 3 vaktmästare, 1 förste vaktmästare och 2 andre vaktmästare. Lönerna torde bliva de för vaktmästare vanliga, och synas befattningarna redan nu böra uppföras å ordinarie stat.

Med avseende å övriga nödiga tjänstemäns avlöningsförhållanden och ställning synes definitivt förslag ej nu kunna framläggas. Annat förfogande lär ej kunna träffas, än att det överlämnas åt Kungl. Maj:t att bestämma tjänstemännens antal och skäligen avlöningsförmåner, varvid givetvis bör tillses, att varken dessa förmåner eller tjänstemännens ställning komma att binda Kungl. Maj:t och Riksdagen vid det slutliga förslaget till organisation och stat. All uppmärksamhet torde också böra ägnas åt, att överkvalificerad arbetskraft icke varder anställd.

Jag torde emellertid i detta avseende böra göra några antydningar. Om förutom de två ledamöter av styrelsen, som skulle uppföras å ordinarie stat, ytterligare 4 erfordras, därav 2 för pensionsärendens prövande och 2 för övervakande och ledande av statistiska arbeten och för försäkringens handhavande i orterna — något varom jag ej nu kan avgiva ett slutligt omdöme — lär deras arvoden böra sättas till samma belopp som för de å ordinarie stat uppförda ledamöterna eller 7,000 kronor. En av ledamöterna torde böra erhålla uppdrag såsom chefs ställföreträdare. Anställande av särskilda sekreterare torde knappast behöva från början ifrågakomma, utan de göromål, som dessa eljest skulle handhava, bestridas av tjänstemän med avlöning som första gradens tjänstemän. Huruvida samtliga de tjänstemän, som motsvara de i Lindstedts förslag upptagna första gradens tjänstemän, skola behöva uppföras till arvode av 4,000 kronor om året, anser jag ovisst. Möjligen kan för några lägre arvode ifrågasättas. Jag utgår emellertid vid kostnadsberäkningarna från, att alla dessa bliva avlönade med 4,000 kronor om året. Av de 9 av Lindstedt ifrågasatta tjänstebefattningarna för registrators- och statistiska arbeten torde några kunna besättas med kvinnliga innehavare, t. ex. 4 stycken. De synas tills vidare kunna tillerkännas arvoden med samma belopp som bokhållares i järnvägsstyrelsen begynnelselön, således de manliga 2,940 kronor och de kvinnliga 2,100 kronor. Med avseende å samtliga de nämnda tjänsterna och bokhållar-

befattningarna bör dock uppmärksammas, att arvodena ej få sättas alltför knappa, då befodringsutsikterna ej kunna bli mer omfattande.

Det stora antal befattningshavare, som härförutom redan från början erfordras och vartill bör avses uteslutande kvinnlig personal, synes icke från början kunna uppföras å ordinarie stat. De torde böra vara av de två typer, som för närvarande finnas i centralförvaltningen, således med arvode av 1,200 kronor för den lägre biträdesklassen och av 1,600 kronor för den högre biträdesklassen.

I ett verk som det ifrågavarande erfordras ett rådgivande lekmanneelement, som i största möjliga utsträckning deltagar i arbetet. Om detta lekmanneelement slutligt bör skapas i form av fullmäktige eller på annat sätt, må för närvarande lämnas därhän. Jag anser tillsvärdare viktigast, att de sakkunniga lekmän, som anställas, kunna påräknas för att delta i behandlingen av de ärenden, vartill enligt regeringsrådet Lindstedts förenämnda P. M. skulle disponeras en veckodag (allmänna ärenden, besvärsmål samt sådana pensionsärenden, som befinnas vara av synnerligen tvistig beskaffenhet och därför synas böra göras till föremål för en allsidigare prövning), ävensom för en del organisatoriska arbeten. Med hänsyn till det ganska omfattande arbete, som således skulle åligga dessa sakkunniga, och med beaktande att olika kategorier sådana böra vara representerade i styrelsen, torde emellertid deras antal böra sättas till 4 samt arvodet för en var till 3,000 kronor för år räknat.

Någon kostnad för pensionsstyrelsens ombud i orterna i form av arvode synes ej böra beräknas. Däremot torde i flera fall resekostnadsersättning behöva ifrågakomma. På förstnämnda omständighet beror naturligtvis till väsentlig del, att de beräknade förvaltningskostnaderna för staten hålla sig inom jämförelsevis ej alltför betydande belopp. Det är ju tydligt, att dessa belopp skulle blivit vida högre, om man för omkring 2 à 3,000 ombud måst beräkna låt vara ganska blygsamma arvoden. Kommunerna få ju alltid vidkännas en del kostnader för pensionsförsäkringen, men dessa äro svåra att beräkna, då de bero på kommunernas egna åtgöranden och beslut.

Därest i allmänhet ett ombud utses för ett pensionsdistrikt och ej för större områden, synes försäkringsverksamheten ej komma att få en sådan omfattning, att de åligganden, som skulle tillkomma ombuden, bliva synnerligen betungande.

Om man undantager första året, vilket under vissa förutsättningar angående övergångsbestämmelserna måste antagas komma att erbjuda

särskilda svårigheter, kunna dessa åligganden, så vitt jag förstår, ej bliva av den omfattning, att det skulle möta avsevärda svårigheter att i varje fall finna en person, som både vore för ändamålet lämplig och som skulle vilja ägna någon del av sitt arbete åt den för det allmänna så betydelsefulla saken, utan att därför kräva särskild ersättning. För övrigt torde man väl få antaga, att försäkringsärendena, i den mån verksamheten utvecklas och större erfarenhet och rutin vinnes, skola just för ombuden vålla allt mindre arbete och svårigheter.

I anslutning till vad sålunda anförts skulle å *ordinarie stat* uppföras från och med år 1914 följande tjänstemän i pensionsstyrelsen:

1 chef, löneförmåner	kronor	15,000: —
2 ledamöter, » à 7,000: —	»	14,000: —
1 förste vaktmästare	»	1,500: —
2 vaktmästare à 1,200: —	»	2,400: —
<hr/>		
Summa kronor		32,900: —

För år 1914 kunna beräknas erfordras arvoden till följande personal å *extra stat*:

4 ledamöter à 7,000: —	kronor	28,000: —
4 sakkunniga lekmän à 3,000: —	»	12,000: —
18 tjänstemän à 4,000: —	»	72,000: —
5 manliga bokhållare à 2,940: —	»	14,700: —
4 kvinnliga bokhållare à 2,100: —	»	8,400: —
20 kvinnliga biträden av högre grad à 1,600: —	»	32,000: —
80 kvinnliga biträden av lägre grad à 1,200: —	»	96,000: —
(alla biträden torde ej erfordras för hela året men uppföras här deras arvoden ändock för helt år)		
<hr/>		
Summa kronor		263,100: —

Det torde bemärkas, att i här förut gjorda uttalanden och ovan angivna *extra stat* tjänstemännens avlöning upptagits utan hänsyn till de avdrag, motsvarande pensionsavgifter för *ordinarie* tjänstemän, som givetvis böra föreskrivas.

Övriga anslag för år 1914 å *extra stat* har jag, efter samråd med regeringsrådet Lindstedt, beräknat på följande sätt:

Lokalhyra, med värme, belysning och städning.....	kronor	25,000:—
Möblering av lokalen	»	35,000:—
Kostnaden för tryck, skrivmaterialier, postporto	»	150,000:—
Extra utgifter, reseersättningar, vikariatsersättningar m. m.	»	70,000:—
		Summa kronor 280,000:—

Hela staten för pensionsstyrelsen för år 1914 skulle således uppgå till 576,000 kronor, därav å ordinarie stat 32,900 kronor samt å extra stat 543,100 kronor; och torde sistnämnda belopp böra anvisas såsom förslagsanslag.

Emellertid är det tydligt, att en del av ovannämnda befattningar i pensionsstyrelsen måste tillsättas redan under år 1913, så tidigt ske kan, då ju en mängd förarbeten äro nödvändiga för att den egentliga verksamheten från och med år 1914 skall utan hinder kunna taga sin början. Dessa förarbeten skulle väsentligen bestå i att i görligaste mån bestämma den allmänna planen för styrelsens verksamhet, att uppgöra nödiga formulär för olika ändamål samt att antaga och instruera ombuden i de olika pensionsdistrikten. I den mån pensionsnämnder hinna utses, bör tillfälle till upplysning och instruktion även för dem vara så tidigt som möjligt berett.

För sådant ändamål anser jag, efter överläggning med regeringsrådet Lindstedt sannolikt, att ungefär från och med den 1 september 1913 följande tjänstebefattningar erfordras, nämligen:

chefen, 3 ledamöter, 2 andra tjänstemän samt de 4 sakkunniga lekmännen.

Härigenom tillkommer, för 4 månader beräknat, en kostnad för år 1913 av i runt tal 18,000 kronor.

Av förslagsanslaget till biträden, lokalhyra och möbler m. m. torde dessutom 60,000 kronor behöva hållas tillgängliga under år 1913.

Med tillägg av nyssnämnda 18,000 kronor skulle således hela det anslag för pensionsstyrelsens verksamhet, som behövde uppföras å 1914 års stat, bliva 594,000 kronor.

Med bifall till vad jag ovan uttalat, skulle *avlönings- och omkostnadsstaten* för *pensionsstyrelsen* erhålla följande utseende:

Avlönings- och omkostnadsstat för pensionsstyrelsen år 1914.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
A. Ordinarie anslag:					
1 chef för pensionsstyrelsen ...	10,500	3,500	1,000	15,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med 600 kronor och efter 15 år med ytterligare 600 kronor.
1 ledamot	4,500	2,500	—	7,000	
1 d:o	4,500	2,500	—	7,000	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
1 d:o	700	350	150	1,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
Summa kronor i ordinarie stat	—	—	—	32,900	
B. Extra anslag:					
Till tjänstemän, biträden, lokalhyra med möbler, skrivmaterialier, tryckningskostnader m. m. förslagsanslag	—	—	—	543,100	
Summa å extra stat	—	—	—	543,100	
C. Dessutom: Extra anslag,					
avseende tiden 1 september—					
31 december 1913	—	—	—	18,000	
Summa Srum	—	—	—	594,000	

Ann. 1. Såsom pensionsunderlag skall för ledamot gälla det belopp, vartill lönen uppgår efter avdrag av 600 kronor.

Ann. 2. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå ävensom å lönen avdragas 100 kronor.

Beträffande de befattningshavare i pensionsstyrelsen, vilka må komma att uppföras å ordinarie stat, lära allmänna villkor och bestämmelser för avlöningsförmånernas åtnjutande böra stadgas i huvudsaklig överensstämmelse med vad för de under de senare åren nyreglerade centrala ämbetsverken blivit föreskrivet, med ungefärligen den ytterligare skärpning, som gäller för socialstyrelsen; och föreslår jag, att dessa villkor och bestämmelser må bli följande:

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 1 saml. 236 häft. (Nr 298.)

att innehavare av ordinarie befattning inom pensionsstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av pensionsstyrelsen eller eljest i allmänhet kan vara stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest styrelsens ställning inom statsförvaltningen varder så förändrad, att den ej längre kan anses såsom självständig styrelse, eller därest vissa ifrågavarande styrelse tillhörande göromål överflyttas till annat verk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk eller den anstalt, vartill göromålen överlämnas; skolande befattningshavare i pensionsstyrelsen slutligen, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen å det sociala området;

att med ordinarie befattning inom pensionsstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning inom pensionsstyrelsen ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroy eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej, beträffande chefen och ledamöterna, Kungl. Maj:t, och, vad angår andra befattningshavare, pensionsstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må auses inverka hinderligt för tjänstgöringen inom pensionsstyrelsen, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå

så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller utan att han kan styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, ledamot skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla chefsbefattningen, bestrida densamma; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall de för chefsbefattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest chefen till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar hindrad att sköta sin befattning, ledamot skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till chefsbefattningen hörande löpande göromålen;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning är i staten medgiven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor samt för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att, där så utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, chefen och ledamöterna äga åtnjuta semester årligen under en och en halv månad;

att envar vaktmästare i pensionsstyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar;

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästare, eller när det erfordras för beredande av semester åt honom, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett motsamma tjänstgöringspenningar svarande belopp;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall lön jämte ortstillägg, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; samt

att envar, som med eller efter den nya lönestatens ikraftträdande tillträder befattning inom pensionsstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovan berörda villkor och bestämmelser.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, under förutsättning att Riksdagen antager lag om allmän pensionsförsäkring,

dels, med godkännande av de utav mig förordade förslag till avlöningsstat samt till allmänna villkor och bestämmelser för avlöningsförmånens å ordinarie stat åtnjutande, från och med år 1914 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till en central anstalt för pensionsförsäkringsärenden, pensionsstyrelsen, å 32,900 kronor;

dels för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1914 anvisa ett förslagsanslag av 543,100 kronor;

dels till avlöning av vissa tjänstemän i pensionsstyrelsen för tiden 1 september—31 december 1913, å extra stat för år 1914 anvisa 18,000 kronor, med

rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1913 av tillgängliga medel utanordna beloppet;

dels ock medgiva, att av förslagsanslaget å extra stat för år 1914 Kungl. Maj:t må under år 1913 av tillgängliga medel utanordna 60,000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen avlåtas av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Niklas A. Lindhult.
